

Anton Hilhorst, varkenshouder te Soest:

“Voor de nulmeting heeft het ministerie van LNV al een aantal acties ondernomen om de administratie en de lasten daarvan te verminderen. Bijvoorbeeld het niet meer dubbel moeten melden van transporten. Maar er is nog veel meer te doen... Efficiënt (her-)gebruik van gegevens is essentieel. Daartoe moet LNV hard werken om het vertrouwen van varkenshouders (terug) te winnen. Om de negatieve last rondom administratieve handelingen te verminderen moeten varkenshouders zelf ook nog meer het belang van administratie in gaan zien. Bijvoorbeeld bij een recall. Als je als varkenshouder middels je administratie aan kunt tonen dat het hamlapje in de winkel door jou geproduceerd is en van goede kwaliteit is, dan hoeft dat hamlapje niet uit de schappen te worden gehaald. De productie wordt dan niet onderbroken en je voorkomt (hopelijk) een negatieve prijs螺旋.”

Administratie een last? Als ik het nut er maar van zie

Henri Holster en Izak Vermeij

Varkenshouders ervaren een grote administratieve lastendruk, met name door administraties waar zij het nut niet van inzien. Administraties voor de eigen bedrijfsvoering en kwaliteitsprogramma's worden niet als een belasting gezien, hoewel deze wel veel tijd vergen. Efficiënter (her)gebruik van gegevens dient te voorkomen dat diverse partijen bij varkenshouders voor dezelfde informatie aankloppen.

De varkenshouder heeft te maken met allerlei administratieve verplichtingen in het kader van wet- en regelgeving en kwaliteitssystemen. Maar ook wordt er het nodige aan registratie gedaan ten behoeve van het bedrijfsmanagement, zeker als er intensief gebruik wordt gemaakt van een Management InformatieSysteem. Informatiestromen zijn binnen de varkenshouderij helaas inefficiënt ingericht en sluiten te weinig op elkaar aan. Onvoldoende inzicht in de mate van administratieve lastendruk en mogelijkheden om die druk te verlichten was voor de productschappen PVE aanleiding om hiernaar een onderzoek uit te laten voeren door het Praktijkonderzoek Veehouderij.

Gemeten en beleefde administratieve lastendruk

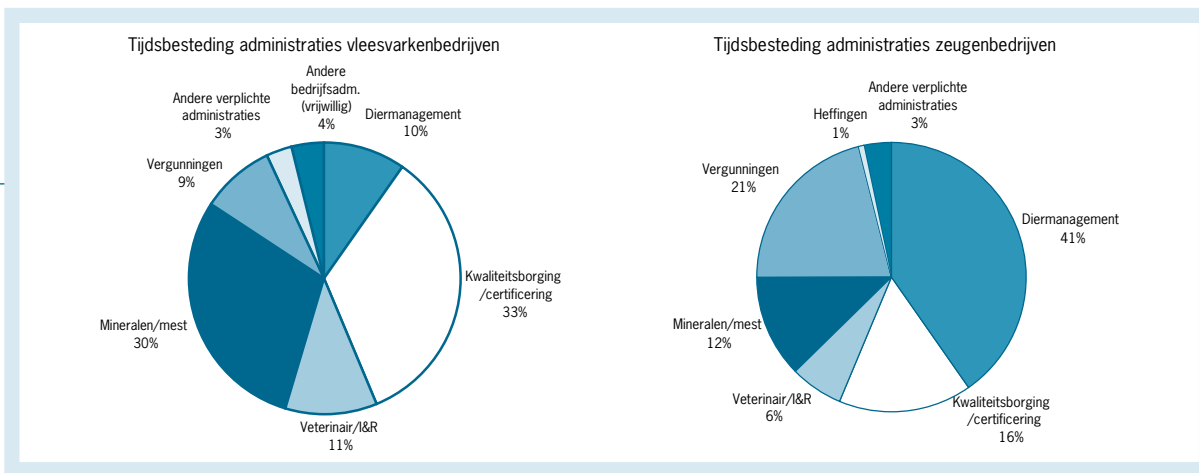
In 2002 heeft het ministerie van LNV zogenaamde nulmetingen uitgevoerd op de domeinen Mest en Veterinair, welke vanuit wet- en regelgeving gezien de grootste administratieve last veroorzaken. De kosten van administratieve handelingen voor de varkenssector zijn berekend en omgerekend naar

het individuele varkensbedrijf. De totale last van Mest en Veterinair bedraagt ruim € 6.500 per varkensbedrijf per jaar. Hiervan nemen de MINAS-administratie (€ 2.568) en I&R-administratie (€ 2.463) het grootste deel voor hun rekening.

Om nader inzicht te krijgen in de totale administratieve lastendruk en beleving hiervan is door het PV nader onderzoek gedaan onder LTO en NVV-leden. Via een schriftelijke enquête is varkenshouders gevraagd naar soort administraties, de tijdsbesteding maar ook de beleving ervan. In welke mate worden administraties zinvol en in welke mate als belastend ervaren. Er blijkt een duidelijk verband tussen deze twee te bestaan.

De tijdsbesteding aan administratieve handelingen is bekeken voor drie typen bedrijven (zie figuur 1): zeugenbedrijven, vleesvarkenbedrijven en bedrijven met zowel zeugen als vlees-

Figuur 2 Tijdsbesteding administraties vleesvarken- en zeugenbedrijven

varkens. Bedrijven met zowel zeugen als vleesvarkens en bedrijven met alleen zeugen besteden maar liefst negen à tien uur per week aan administratieve handelingen. Voor zeugenbedrijven gaat de meeste tijd in het bedrijfsmanagement zitten, gevolgd door wet- en regelgeving. Voor bedrijven met zowel zeugen als vleesvarkens is de tijdsbesteding tussen bedrijfsmanagement en wet- en regelgeving vrijwel gelijk verdeeld. Vleesvarkenbedrijven besteden minder dan zes uur per week aan administratieve handelingen, waarbij opvalt dat wet- en regelgeving daarvan al twee uur in beslag nemen.

Wanneer we iets meer in detail naar de verdeling in tijdsbesteding kijken (figuur 2), dan blijkt dat op vleesvarken-bedrijven met name de kwaliteitsborging/certificering (33%) en mineralen/mest (30%) veel tijd vergen. Voor de zeugenbedrijven zijn dit vooral het diermanagement (41%) en vergunningen (21%).

De beleving van de lastendruk van administraties bestaat enerzijds uit de tijd en/of kosten die men kwijt is met het administreren, maar hangt anderzijds ook sterk samen met het belang dat de varkenshouders toekent aan bepaalde administraties. Zo wordt het diermanagement ondanks de grote tijdsbesteding niet als zwaar beleefd, doordat een varkenshouder er veel belang aan hecht. De administratie voor mineralen/mest daarentegen wordt als uiterst zwaar beleefd, juist doordat hij er weinig belang aan toekent of de zin ervan voor hem ontbreekt.

Efficiënter gegevensgebruik?

De enorme omvang van gegevensvraag uit vele kanten schreeuwt om efficiënter (her-)gebruik en afstemming van het gegevensgebruik in de sector. Op deze manier is de administratieve lastendruk waarschijnlijk aanzienlijk omlaag te brengen.

Vervolgonderzoek

Na de inventarisatiefase, waarbij de problematiek van de administratieve lastendruk grofweg in kaart is gebracht, is het nu zaak uit te zoeken welke mogelijkheden van afstemming van gegevens er zijn. Het vervolgonderzoek richt zich vooral op gegevens van de varkenshouder die door de sector heen op allerlei plaatsen geregistreerd worden. Informatiesystemen in de varkenssector (inclusief die van de varkenshouder zelf) zullen nader bekeken worden op hun samenhang en de mogelijkheid deze efficiënter gebruik van elkaar te laten maken. Uiteindelijk zal de aanzet moeten worden gemaakt tot een werkelijk efficiënt (her-)gebruik van de informatie zodat de administratieve lastendruk bij de varkenshouder minder (gevoeld) zal gaan worden.

Maar is efficiëntere omgang met de gegevens in de sector wel realistisch, bijvoorbeeld ten aanzien van de bereidwilligheid tot het delen en beschikbaar stellen van gegevens aan derden. Veel varkenshouders (42 %) blijken het zeer bezwaarlijk te vinden dat hun bedrijfsgegevens beschikbaar worden gesteld aan LNV. Er is ook een grote groep (45 %) daar geen bezwaren tegen heeft, zolang maar bekend is wat er met de gegevens wordt gedaan. In het geval van een calamiteit nemen de bezwaren wel iets af. Opvallend is dat een deel van de varkenshouders ook bezwaren heeft dat bedrijfsgegevens beschikbaar komen voor ketenpartijen/-kolomcertificeringspartijen. Tijdens een verdiepingssessie met varkenshouders bleek dat het niet beschikbaar willen stellen van gegevens veroorzaakt wordt door geschaad vertrouwen, met name door de overheid. Ook de onvolkomenheid van de wetgeving speelt hierin een rol. Onder bepaalde voorwaarden zijn varkenshouders wel bereid gegevens beschikbaar te stellen. Belangrijk is dat er wat tegenover moet staan in de vorm van informatie, tijd of geld. Verder willen varkenshouders dan ook te allen tijde inzicht in de eigen gegevens en dient er een vast aanspreekpunt te zijn die een goede communicatie tot stand weet te brengen.

Conclusies

Varkenshouders ervaren een grote administratieve lastendruk, met name waar het gaat om externe verplichte administraties met betrekking tot wet- en regelgeving rondom mest en vergunningen.

Administraties voor de eigen bedrijfsvoering worden als amper belastend ervaren, hoewel deze vaak wel meer tijd vergen.

Voor het efficiënt (her-)gebruik van gegevens is enige bereidheid bij varkenshouders wel aanwezig. Er moet echter wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Privacy, eigendom en beveiliging bijvoorbeeld moeten goed geregeld zijn en er moet eerst een vertrouwensbasis worden gelegd.